

Životopis Ivana Chvatíka

Ivan Chvatík je významný český filozof, editor a odborník na dílo Jana Patočky. Narodil se 15. září 1941 v Olomouci, jeho rodina pocházela z nedaleké obce Velký Týnec.

Otec Ivana Chvatíka pracoval jako bankovní úředník. V roce 1947 jej přeložili do Žatce, kde byl pověřen založením nové pobočky Zemědělské banky. V listopadu téhož roku byl nalezen na toaletě banky zastřelen. Tragická událost byla vyhodnocena jako sebevražda, i když dodnes zůstává několik otazníků, neboť zbývaly necelé tři měsíce do převzetí moci komunisty a nabízí se tedy otázka, zda nešlo o politickou vraždu. Pouhé dva dny po otcově smrti zemřela i Ivanova matka Jindřiška, která se předávkovala prášky na spaní. Ivan se tak ocitl v péči prarodičů ve Velkém Týnci.

Jeho dědeček vlastnil usedlost s přibližně 10 hektary půdy a Ivan zde strávil následující dva roky. Do třetí třídy nastoupil již v Praze, protože se přestěhoval ke své tetě a strýci, Miroslavu a Marii Řihoškovým. V Praze absolvoval nejprve základní školu a následně jedenáctiletou střední školu.

Po střední škole nastoupil na Fakultu jaderné a technické fyziky, kterou ukončil v roce 1964. Ačkoli jeho skutečný zájem směřoval k filozofii, vybral si dle svých slov kybernetiku jako to nejlepší mezi filozofií a fyzikou. Z toho důvodu vyhledal profesora Antonína Svobodu, tvůrce prvního československého počítače, který ho přijal na aspiranturu v tomto oboru. Na půl roku však musel nastoupit základní vojenskou službu a po svém návratu zjistil, že profesor Svoboda emigroval. Musel si tedy hledat novou práci a nastoupil do podniku Aritma, kde se podílel na vývoji technické dokumentace pro počítače.

V roce 1967 přešel do Továren strojírenské techniky a zde dostal příležitost vycestovat pracovníčně do Švédska. Zvažoval možnost emigrace, avšak nakonec se rozhodl zůstat v Československu. Stal se vedoucím technikem výpočetního střediska a toto zaměstnání mu umožnilo věnovat se souběžně i filozofii. V této době se seznámil s profesorem Janem Patočkou a od podzimu 1968 začal navštěvovat jeho přednášky, které jej hluboce ovlivnily a inspirovaly k dalšímu studiu filozofie. Jan Patočka se pro něj stal učitelem a zásadní intelektuální autoritou.

Protože přednášky Jana Patočky byly improvizované a „vznikaly přímo na místě“, rozhodl se Ivan Chvatík se svými spolužáky tyto přednášky co nejpřesněji zapisovat. Později dokonce využil ze Švédska propašovaný magnetofon. V roce 1969 jej Jan Patočka přijal na aspiranturu. Ta však byla ukončena nuceným odchodem Jana Patočky z fakulty.

Ivan Chvatík a Jan Patočka se rozhodli organizovat bytový seminář a přednášky se přesunuly do soukromí. Setkání byla věnována především Heideggerovu dílu *Bytí a čas*. Chvatík se domníval, že nejlepším způsobem, jak toto zásadní filozofické dílo pochopit, je přeložit jej do češtiny. Překlad považoval za formu intenzivního studia a tento projekt se stal jedním z jeho nejvýznamnějších počinů. Sám pak přednášel kapitoly z tohoto díla.

Po smrti Jana Patočky, mluvčího Charty 77, dne 13. 3. 1977 se Ivan Chvatík spolu s přáteli snažil zachránit a uchovat jeho filozofickou pozůstalost. Zeť Jana Patočky jim umožnil okamžité vyzvednutí celé pozůstalosti, kterou zpočátku v obavách před postupem StB několikrát přemísťovali a souběžně systematicky zpracovávali. Ivan Chvatík se významně podílel na výrobě těchto samizdatových textů. Nechávali si je vázat podobně jako Ludvík Vaculík v Městské knihovně na Mariánském náměstí, později byly pro kopírování textů využívány kontakty na Ministerstvu financí s přístupem k moderním xeroxovým strojům. Tato činnost probíhala až do roku 1989.

Vedle těchto aktivit se Ivan Chvatík zapojil i do organizace přednášek zahraničních odborníků v Československu spojených s nadací Jana Husa. Tato nadace se stala klíčovým nástrojem pro šíření nezávislého vzdělávání a filozofie. Díky kontaktům s akademickými kruhy v zahraničí se podařilo zajistit návštěvy mnoha významných filozofů, navzdory policejnímu dohledu a častým zásahům.

Po roce 1989 mohl Ivan Chvatík na vydávání Patočkových spisů konečně pracovat otevřeně. Založil Archiv Jana Patočky, který je dnes součástí Centra pro teoretické studie Univerzity Karlovy a Akademie věd ČR. Jeho úsilím byly vydány mnohé kritické edice Patočkových děl a jejich překlady do cizích jazyků. Archiv hraje také klíčovou roli v propagaci české filozofické tradice a je důležitým bodem mezinárodního badatelského zájmu.

Ivan Chvatík je dnes oceňován jako významný filozof, editor a ochránce intelektuálního dědictví. Jeho životní příběh je svědectvím o pevnosti charakteru, hlubokém přesvědčení a neutuchající práci, která překonala nepřízeň osudu i politické tlaky. Díky jeho práci zůstává odkaz Jana Patočky živý a aktuální i pro současné generace.